

Tiedeviestijöiden ammatillisen itseymmäryksen rakentuminen ja neuvottelu vuorovaikutuksessa

Tiede- ja tutkimusorganisaatioissa työskentelevien tiedeviestijöiden moninaiset taustat ja vastuut ovat herättäneet kysymyksiä heidän ammatillisesta itseymmärryksestään ja siitä, jakavatko he yhteisen käsityksen työstään (Davies & Horst 2016; Trench 2017; Metcalfe 2022). Aiemmin aihetta on tutkittu motivaatioiden ja roolien kautta, jotka liittyvät ammatille tyypillisiin toimintamalleihin ja heijastavat organisaatioiden työntekijöilleen asettamia odotuksia (Falkheimer ym. 2016). Tiedeviestijät toimivat esimerkiksi tutkijoiden tukena, agendan asettajina, portinvartijoina, kääntäjinä, tieteen puolestapuhujina, palveluntarjoajina ja valmentajina (Koivumäki & Wilkinson 2020; Fischer & Schmid-Petri 2023; Volk ym. 2023).

Roolin käsitettä on yhteiskuntatieteellisissä identiteettikeskusteluissa kritisoitu staattisuudesta ja yksinkertaistavuudesta. Käytännössä monimutkaiset prosessit ja neuvottelu ovat keskeisiä organisaatiolähtöisessä tiedeviestinnässä, joka perustuu yhteistyöhön eri ammattiryhmien välillä (Autzen & Weitkamp 2019; Lo, Huang & Peters 2019; Rödder 2020). Siksi on syytä tarkastella tiedeviestijöiden ammatillisen itseymmärryksen muovautumista sosiaalisessa vuorovaikutuksessa (Davies & Harré 1990; 1999; Harré & van Langenhove 1991).

Tiedeviestinnän asiantuntijoiden ja viestintäpäälliköiden teemahaastatteluihin (N=24) perustuvassa tutkimuksessani tarkastelen, miten he rakentavat ja neuvottelevat ammatillista itseymmärrystään tarkoituksellisen itseasemoinnin kautta. Lähestymistapa korostaa ammatillisen identiteetin rakentumisen monitasoisuutta ja tuo esiin ihanteiden ja käytäntöjen välisiä jännitteitä tiedeinstituution rakenteessa. Tulosten mukaan neuvottelua ammatillisesta itseymmärryksestä tapahtuu ainakin kolmella tasolla: 1) olennaiset kysymykset (mitä tiedeviestintä on?), 2) institutionaaliset rakenteet (mikä on tiedeviestijöiden asema organisaatiossa?) ja 3) rutiinit (mitä he tekevät käytännössä?).